

OBWIESZCZENIE MINISTRA FINANSÓW

z dnia 22 marca 1990 r.

w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu ustawy z dnia 31 stycznia 1989 r. o gospodarce finansowej przedsiębiorstw państwowych.

1. Na podstawie art. 3 ustawy z dnia 27 grudnia 1989 r. o zmianie ustawy o gospodarce finansowej przedsiębiorstw państwowych (Dz. U. Nr 74, poz. 437) ogłasza się w załączniku do niniejszego obwieszczenia jednolity tekst ustawy z dnia 31 stycznia 1989 r. o gospodarce finansowej przedsiębiorstw państwowych (Dz. U. Nr 3, poz. 10), z uwzględnieniem zmian wprowadzonych:

- 1) ustawą z dnia 27 grudnia 1989 r. o zmianie ustawy o gospodarce finansowej przedsiębiorstw państwowych (Dz. U. Nr 74, poz. 437),
- 2) ustawą z dnia 9 marca 1990 r. o zmianie ustawy o przedsiębiorstwach państwowych (Dz. U. Nr 17, poz. 99)

oraz zmian wynikających z przepisów ogłoszonych przed dniem wydania jednolitego tekstu i z zastosowaniem ciągłej numeracji rozdziałów, artykułów, ustępów i punktów.

2. Podany w załączniku do niniejszego obwieszczenia jednolity tekst nie obejmuje następujących przepisów:

- 1) art. 26, 27 i 28 ustawy z dnia 31 stycznia 1989 r. o gospodarce finansowej przedsiębiorstw państwowych (Dz. U. Nr 3, poz. 10) w brzmieniu:

„Art. 26. W ustawie z dnia 29 czerwca 1983 r. o poprawie gospodarki przedsiębiorstwa państwowego oraz o jego upadłości (Dz. U. z 1986 r. Nr 8, poz. 46) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) w art. 9 dodaje się ust. 5 w brzmieniu:

«5. Projekt programu, o którym mowa w ust. 1, podlega zatwierdzeniu również przez organ reprezentujący Skarb Państwa, gdy zysk po jego opodatkowaniu nie wystarcza na uiszczenie dywidendy w rozumieniu przepisów ustawy o gospodarce finansowej przedsiębiorstw państwowych.»

- 2) w art. 25 wyrazy «część funduszu statutowego przedsiębiorstwa finansującego jego środki trwale» zastępuje się wyrazami «fundusz założycielski».

Art. 27. 1. Traci moc ustawa z dnia 26 lutego 1982 r. o gospodarce finansowej przedsiębiorstw państwowych (Dz. U. z 1986 r. Nr 8, poz. 44, Nr 39, poz. 192 i Nr 47, poz. 226, z 1987 r. Nr 33, poz. 181 oraz z 1988 r. Nr 24, poz. 167 i Nr 34, poz. 254).

2. Utrzymuje się w mocy przepisy wydane na podstawie art. 4 ust. 3 i art. 41 ust. 3 ustawy wymienionej w ust. 1 do czasu wydania nowych na podstawie niniejszej ustawy, nie dłużej jednak niż do dnia 31 grudnia 1989 r., oraz na podstawie art. 30 ust. 4 i art. 34 ustawy wymienionej w ust. 1 do czasu odmiennego uregulowania.

Art. 28. Ustawa wchodzi w życie z dniem ogłoszenia z mocą od dnia 1 stycznia 1989 r.”;

- 2) art. 2 i 4 ustawy z dnia 27 grudnia 1989 r. o zmianie ustawy o gospodarce finansowej przedsiębiorstw państwowych (Dz. U. Nr 74, poz. 437) w brzmieniu:

„Art. 2. Przewidziany w art. 27 ust. 2 ustawy, o której mowa w art. 1, termin obowiązywania dotychczasowych przepisów wykonawczych przedłuża się do dnia 31 grudnia 1990 r.”

„Art. 4. Ustawa wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 1990 r., z tym że postanowienia art. 1 pkt 1 lit. b), pkt 2, 4 i 9 obowiązują od dnia 1 stycznia 1989 r.”;

- 3) art. 9 ustawy z dnia 9 marca 1990 r. o zmianie ustawy o przedsiębiorstwach państwowych (Dz. U. Nr 17, poz. 99) w brzmieniu:

„Art. 9. Ustawa wchodzi w życie z dniem ogłoszenia”.

Minister Finansów: w z. *M. Dąbrowski*

USTAWA

z dnia 31 stycznia 1989 r.

o gospodarce finansowej przedsiębiorstw państwowych.**Rozdział 1****Przepisy ogólne**

Art. 1. Ustawa określa zasady gospodarki finansowej przedsiębiorstw państwowych, zwanych dalej „przedsiębiorstwami”.

Art. 2. Przedsiębiorstwo, gospodarując wydzielonym mu i nabytym mieniem, działa na zasadach samofinansowania, pokrywając z posiadanych środków i uzyskiwanych przychodów koszty działalności i zobowiązania.

Rozdział 2**Fundusze przedsiębiorstwa**

Art. 3. 1. Wartość majątku przedsiębiorstwa odzwierciedlają:

- 1) fundusz założycielski przedsiębiorstwa,
- 2) fundusz przedsiębiorstwa.

2. Fundusz założycielski przedsiębiorstwa odzwierciedla wartość wydzielonej przedsiębiorstwu części mienia ogólnonarodowego.

3. Fundusz przedsiębiorstwa odzwierciedla wartość majątku przedsiębiorstwa po odliczeniu funduszu założycielskiego.

4. Wielkość funduszu założycielskiego przedsiębiorstwa podlega wpisowi do rejestru przedsiębiorstw państwowych.

Art. 4. 1. Fundusz założycielski zwiększają przekazane z budżetu państwa dotacje na finansowanie rozwoju przedsiębiorstwa oraz pozostawiona w przedsiębiorstwie dywidenda obligatoryjna, zwana dalej „dywidendą”, a także inne środki przekazane przez organ założycielski lub przez Skarb Państwa przedsiębiorstwu.

2. Fundusz założycielski zwiększa się lub zmniejsza o kwotę zmian wartości majątku przedsiębiorstwa, będącą skutkiem aktualizacji wyceny środków trwałych przeprowadzonej na podstawie odrębnych przepisów. Kwotę tę ustala się zachowując wzajemne proporcje funduszu założycielskiego i funduszu przedsiębiorstwa bezpośrednio przed dokonaniem aktualizacji.

3. Jeżeli przedsiębiorstwo, na podstawie decyzji organu administracji państwowej, przekazuje nieodpłatnie innej jednostce państwowej budynki i związane z nimi budowle, dokonuje zmniejszenia funduszu założycielskiego o wartość przekazanego majątku. Jeżeli przejmującym jest przedsiębiorstwo państwowe, zwiększa ono swój fundusz założycielski o wartość przejętych budynków i związanych z nimi budowli.

4. Fundusz założycielski przedsiębiorstw gospodarki mieszkaniowej zmniejsza się o kwotę umorzenia wartości domów mieszkalnych.

Art. 5. 1. W wypadku połączenia się przedsiębiorstw fundusz założycielski połączonego przedsiębiorstwa ustala się jako sumę całości lub części funduszy założycielskich przedsiębiorstw połączonych.

2. W wypadku podziału przedsiębiorstwa fundusz założycielski nowo powstałych przedsiębiorstw ustala się przez podzielenie funduszu założycielskiego przedsiębiorstwa ulegającego podziałowi.

Art. 6. 1. Fundusz przedsiębiorstwa zwiększa się o:

- 1) zysk pozostający w dyspozycji przedsiębiorstwa,
- 2) amortyzację majątku trwałego,
- 3) kwotę zwiększenia wartości majątku przedsiębiorstwa, będącego skutkiem aktualizacji wyceny środków trwałych, przeprowadzonej na podstawie odrębnych przepisów; kwotę tę ustala się zachowując wzajemne proporcje funduszu założycielskiego i funduszu przedsiębiorstwa bezpośrednio przed dokonaniem aktualizacji,
- 4) środki z innych źródeł.

2. Fundusz przedsiębiorstwa zmniejsza się o:

- 1) straty bilansowe,
- 2) umorzenia majątku trwałego,
- 3) kwotę zmniejszenia wartości majątku przedsiębiorstwa, będącego skutkiem aktualizacji wyceny środków trwałych, przeprowadzonej na podstawie odrębnych przepisów; kwotę tę ustala się zachowując wzajemne proporcje funduszu założycielskiego i funduszu przedsiębiorstwa bezpośrednio przed dokonaniem aktualizacji,
- 4) dywidendy, gdy nie mogą być wypłacone z osiągniętego zysku po jego opodatkowaniu.

Art. 7. 1. W wypadku połączenia się przedsiębiorstw fundusz przedsiębiorstwa połączonego ustala się jako sumę całości lub części funduszy przedsiębiorstw połączonych.

2. W wypadku podziału przedsiębiorstwa fundusz przedsiębiorstwa nowo powstałych ustala się przez podzielenie funduszu przedsiębiorstwa ulegającego podziałowi.

Art. 8. Podstawą ustalenia wysokości funduszy założycielskiego i przedsiębiorstwa w wypadkach, o których mowa w art. 5 i 7, są bilanse zamknięcia łączonych lub dzielonych przedsiębiorstw.

Art. 9. Przedsiębiorstwa wydobywające minerały metodą odkrywkową oraz inne przedsiębiorstwa prowadzące działalność gospodarczą, której towarzyszy powstawanie hałd lub degradacja terenu, mogą tworzyć fundusz rekultywacji z narzutów na koszty działalności. Środki funduszu przeznacza się na finansowanie przedsięwzięć pozainwestycyjnych mających na celu zagospodarowanie terenów poeksploatacyjnych i hałd.

Art. 10. Wydatki związane z realizacją zadań przedsiębiorstw państwowych w zakresie obronności kraju, wynikających z przepisów ustawy z dnia 21 listopada 1967 r. o powszechnym obowiązku obrony Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej (Dz. U. z 1988 r. Nr 30, poz. 207 oraz z 1989 r. Nr 20, poz. 104, Nr 29, poz. 154 i Nr 34, poz. 178) oraz z innych przepisów ustawowych, z wyjątkiem wydatków ponoszonych na podstawie odrębnych przepisów wydawanych przez Radę Ministrów i Komitet Obrony Kraju z funduszu zadań wyodrębnionych, tworzonego ze środków budżetowych — obciążają koszty działalności przedsiębiorstw państwowych.

Art. 11. Przedsiębiorstwo może tworzyć inne fundusze z zysku po jego opodatkowaniu i po odliczeniu dywidendy.

Rozdział 3

Uprawnienia Skarbu Państwa

Art. 12. 1. Przedsiębiorstwo przekazuje Skarbowi Państwa dywidendę na zasadach określonych w ustawie.

2. Podstawę naliczania dywidendy stanowi kwota funduszu założycielskiego przedsiębiorstwa.

3. Dywidenda jest wypłacana z zysku po opodatkowaniu.

Art. 13. 1. W zakresie ustalonym w ustawie interesy Skarbu Państwa wobec przedsiębiorstw reprezentują:

- 1) Minister Finansów, z zastrzeżeniem pkt 2,
- 2) terenowe organy administracji państwowej o właściwości ogólnej w stosunku do przedsiębiorstw podległych radom narodowym.

2. Minister Finansów oraz terenowe organy, o których mowa w ust. 1:

- 1) prowadzą ewidencję funduszy założycielskich przedsiębiorstw oraz ich zmian,
- 2) pobierają dywidendy odpowiednio na dochód budżetu centralnego lub terenowego.

Art. 14. Wysokość stopy procentowej dla naliczania dywidendy za rok podatkowy ustala się w ustawie budżetowej, z uwzględnieniem przewidywanej stopy zysku w gospodarce narodowej oraz podstawowej stopy oprocentowania kredytu udzielanego bankom przez Narodowy Bank Polski, z zastrzeżeniem art. 27.

Art. 15. 1. Dywidendy od przedsiębiorstw gospodarki rolnej, przedsiębiorstw rybołówstwa morskiego i przedsiębiorstw użyteczności publicznej, z wyjątkiem przedsiębiorstw wymienionych w art. 16 pkt 1, ustala się w wysokości 1/4 dywidendy, o której mowa w art. 14, z tym że dywidenda ta podlega wpłaceniu odpowiednio na dochód budżetu centralnego lub terenowego.

2. Rada Ministrów określa podstawę i sposób naliczania dywidendy od przedsiębiorstw wykonujących w całości lub części zadania dla potrzeb obronności i bezpieczeństwa państwa.

Art. 16. Zwalnia się z obowiązku wpłacenia dywidendy:

- 1) przedsiębiorstwa gospodarki komunalnej, mieszkaniowej i komunikacji miejskiej,
- 2) Przedsiębiorstwo Państwowe „Polskie Koleje Państwowe”,
- 3) Przedsiębiorstwo Państwowe „Porty Lotnicze”,
- 4) państwową jednostkę organizacyjną „Polska Poczta, Telegraf i Telefon”,
- 5) przedsiębiorstwo wykonujące statutowe zadania służby ratownictwa morskiego,
- 6) przedsiębiorstwa działające przy zakładach karnych i aresztach śledczych, podległe Ministrowi Sprawiedliwości,
- 7) przedsiębiorstwa lasów państwowych,
- 8) przedsiębiorstwa budownictwa wodnego od wartości lodołamaczy.

Art. 17. 1. Dywidenda może być przeznaczona na powiększenie funduszu założycielskiego, gdy przedsiębiorstwo wykonuje inwestycje mające na celu restrukturyzację działalności gospodarczej.

2. Decyzje o przeznaczeniu należnych dywidend lub ich części na fundusz założycielski podejmują, na umotywowany wniosek zainteresowanego przedsiębiorstwa, organy reprezentujące Skarb Państwa, o których mowa w art. 13.

Art. 18. 1. Do poboru dywidendy stosuje się przepisy o zobowiązaniach podatkowych.

2. Minister Finansów określa tryb i terminy wpłacania dywidendy.

Art. 19. Jeżeli osiągnięty zysk, po jego opodatkowaniu, nie wystarcza na wypłatę dywidendy, przedsiębiorstwo wpłaca należną dywidendę z funduszu przedsiębiorstwa, zawiadamiając o tym właściwy organ reprezentujący Skarb Państwa.

Rozdział 4

Rachunkowość

Art. 20. 1. Przedsiębiorstwo jest zobowiązane do prowadzenia prawidłowej, rzetelnej i bieżącej rachunkowości, dostosowanej do przedmiotu jego działalności.

2. Minister Finansów, w drodze rozporządzenia, określa obowiązujące przedsiębiorstwo zasady prowadzenia rachunkowości.

Art. 21. 1. Roczny bilans i wykazany w nim wynik finansowy przedsiębiorstwa oraz pozostałe roczne sprawozdania finansowe sporządzone stosownie do przepisów o statystyce państwowej, zwane dalej „rocznym bilansem”, podlegają weryfikacji w celu ustalenia podstaw do:

- 1) podziału zysku i rozliczeń z budżetem państwa,
- 2) wydzielenia dywidendy,
- 3) oceny działalności przedsiębiorstwa.

2. Właściwe organy Ministra Finansów dokonują odpłatnie weryfikacji, o której mowa w ust. 1. Minister Finansów może upoważnić inne jednostki do dokonania weryfikacji rocznego bilansu.

3. W weryfikacji mogą uczestniczyć dyplomowani biegli księgowi ustanowieni w sposób i w trybie określonym w art. 22.

4. Minister Finansów, w drodze rozporządzenia, określa sposób i tryb weryfikacji rocznego bilansu przedsiębiorstwa, sposób określania wysokości opłaty za weryfikację oraz szczegółowe prawa i obowiązki dyplomowanych biegłych księgowych.

Art. 22. 1. Biegłym może być obywatel polski, który:

- 1) ma pełną zdolność do czynności prawnych,
- 2) korzysta z praw publicznych,
- 3) wykaże się następującymi kwalifikacjami:
 - a) wyższym wykształceniem ekonomicznym lub prawniczym i co najmniej 3-letnią praktyką w zakresie rachunkowości, w tym co najmniej rok na stanowisku kierowniczym albo samodzielnym stanowisku w służbie finansowo-księgowej lub na stanowisku pracownika nauki w dziedzinie rachunkowości albo nauczyciela rachunkowości w szkole średniej lub
 - b) wykształceniem średnim albo uznanym za równorzędne i co najmniej 6-letnią praktyką w zakresie rachunkowości, w tym co najmniej 3 lata na stanowisku kierowniczym albo samodzielnym stanowisku w służbie finansowo-księgowej,
- 4) złożył egzamin na biegłego,
- 5) złożył ślubowanie o następującej treści:
„Przyrzekam, że jako dyplomowany biegły księgowy będę wykonywać powierzone mi zadania z pełną świadomością ciężką na mnie odpowiedzialnością za fachowość i bezstronność oceny oraz za rzetelność przeprowadzonych przeze mnie badań i sporządzonych orzeczeń. Będę przestrzegać zasad etyki zawodowej, a w pracy swej strzec interesu społecznego. Uzyskanych w wyniku swej działalności informacji nie udostępnię osobom niepowołanym.”,
- 6) został wpisany na listę biegłych, prowadzoną przez Ministra Finansów.

2. Wpisu na listę biegłych dokonuje Minister Finansów na wniosek Państwowej Komisji Egzaminacyjnej dla Biegłych Księgowych. Z listy biegłych skreśla biegłego lub zawieszają jego uprawnienia Minister Finansów.

3. Skreślenie biegłego z listy biegłych następuje:

- 1) na jego wniosek,
- 2) w wyniku utraty obywatelstwa polskiego,
- 3) w razie całkowitego lub częściowego ubezwłasnowolnienia,
- 4) na skutek skazania prawomocnym wyrokiem za popełnienie przestępstwa umyślnego lub orzeczenia o skreśleniu z listy biegłych.

4. Orzeczenie o skreśleniu z listy biegłych lub zawieszeniu uprawnień biegłego na okres od 1 do 3 lat następuje za naruszenie obowiązków biegłego wynikających z treści ślubowania, o którym mowa w ust. 1 pkt 5, a w szczególności za nienależyte wykonywanie czynności biegłego, naruszenie prawa w związku z wykonywaniem tych czynności oraz

naruszenie zasad etyki zawodowej. Orzeczenie o skreśleniu z listy biegłych lub zawieszeniu uprawnień biegłego następuje po uprzednim wysłuchaniu zainteresowanego oraz po zasięgnięciu opinii organizacji społecznej zrzeszającej biegłych.

5. Listę biegłych księgowych, zawieszenie uprawnień do wykonywania czynności biegłego księgowego lub skreślenie z listy biegłych ogłasza się w Dzienniku Urzędowym Ministerstwa Finansów.

Art. 23. Minister Finansów:

- 1) powołuje Państwową Komisję Egzaminacyjną dla Biegłych Księgowych i nadzoruje jej działalność,
- 2) ustala wysokość opłat egzaminacyjnych dla kandydatów na biegłych i wynagrodzeń dla członków Państwowej Komisji Egzaminacyjnej dla Biegłych Księgowych i innych egzaminatorów za udział w przeprowadzaniu egzaminów,
- 3) może zwolnić od obowiązku zdawania egzaminu na biegłego osobę, która ma wyższe wykształcenie, wysokie kwalifikacje zawodowe i udokumentowany dorobek z dziedziny rachunkowości.

Art. 24. 1. Dyplomowany biegły księgowy ma prawo do zwolnienia od pracy w macierzystym zakładzie pracy w łącznym wymiarze do 24 dni roboczych w ciągu roku kalendarzowego, na czas udziału biegłego w weryfikacji.

2. Organ dokonujący weryfikacji zwraca macierzystemu zakładowi pracy biegłego księgowego, za czas udziału w weryfikacji, koszty jego wynagrodzenia ustalone w wysokości wynagrodzenia należnego za nieobecność w pracy z przyczyn innych niż choroba wraz z przypadającymi na to wynagrodzenie podatkiem od płac oraz składką z tytułu ubezpieczeń społecznych.

Rozdział 5

Przepisy szczególne, przejściowe i końcowe

Art. 25. 1. W przedsiębiorstwach istniejących w dniu wejścia w życie ustawy fundusz założycielski ustala się w wysokości sumy:

- 1) funduszu statutowego w środkach trwałych, według stanu na dzień 31 grudnia 1983 r., pomniejszonego o wartość netto zakładowych domów mieszkalnych, żłobków i przedszkoli oraz majątku trwałego służącego zakładowej działalności socjalnej, a także obronie cywilnej, a powiększonego o wykorzystane dotacje budżetowe na inwestycje według stanu na dzień 1 stycznia 1989 r.,
- 2) funduszu statutowego w środkach obrotowych według stanu na dzień 31 grudnia 1983 r. do wysokości 25% stanu zapasów (łącznie z kosztami przyszłych okresów) na ten sam dzień.

2. Przepis ust. 1 stosuje się również do przedsiębiorstw utworzonych po dniu 31 grudnia 1983 r. w wyniku podziału lub połączenia istniejących przed tą datą przedsiębiorstw lub jednostek, z tym że fundusz założycielski ustala się przez podział lub połączenie funduszy statutowych przedsiębiorstw (jednostek), które uległy podziałowi lub połączeniu.

3. Przepis ust. 1 stosuje się odpowiednio do przedsiębiorstw utworzonych po dniu 31 grudnia 1983 r., z tym że fundusz założycielski ustala się w wysokości funduszy statutowych według stanu podanego w bilansie otwarcia.

4. W wypadku przedsiębiorstw powstałych w wyniku podziału lub połączenia po dniu 31 grudnia 1983 r., dla których nie można ustalić, na podstawie bilansu, wielkości funduszy statutowych — fundusz założycielski ustala się według stanu podanego w bilansie otwarcia.

Art. 26. W przedsiębiorstwach istniejących w dniu wejścia w życie ustawy fundusz przedsiębiorstwa ustala się w kwocie stanowiącej sumę odpowiadającą tej części funduszu statutowego, która zgodnie z przepisami art. 25 nie podlega przekazaniu na fundusz założycielski, a także sumę funduszu rozwoju, funduszu rezerwowego, funduszu postępu techniczno-ekonomicznego oraz innych funduszy utworzonych przez obciążenie kosztów działalności i z zysku przedsiębiorstwa, według stanu na dzień 1 stycznia 1989 r.

Art. 27. Jeżeli dywidenda naliczona zgodnie z art. 14 przekracza w 1989 r. 25% zysku bilansowego, wpłacie na dochód budżetu państwa podlega kwota odpowiadająca 25% tego zysku.

Art. 28. 1. Zweryfikowany zysk osiągnięty przez Polski Monopol Loteryjny po opodatkowaniu i wypłaceniu dywidendy przeznaczają się na cele społeczne i rozwój gospodarki narodowej, po uwzględnieniu własnych potrzeb tego przedsiębiorstwa.

2. Minister Finansów, na wniosek dyrektora Polskiego Monopolu Loteryjnego, określa część zysku przeznaczoną na cele społeczne i rozwój gospodarki narodowej.

Art. 29. W przedsiębiorstwach państwowych prowadzących terenowe gry liczbowe terenowy organ administracji państwowej o właściwości ogólnej stopnia wojewódzkiego określa część zysku osiągniętego przez te przedsiębiorstwa, która ma być przeznaczona na cele społeczne i rozwój gospodarki narodowej, po opodatkowaniu zweryfikowanego zysku i odliczeniu dywidendy oraz uwzględnieniu własnych potrzeb przedsiębiorstwa.

Art. 30. W Państwowym Przedsiębiorstwie „Totalizator Sportowy” wprowadza się obligatoryjne obciążenie na rzecz Centralnego Funduszu Rozwoju Kultury Fizycznej, wynoszące 26% kwoty osiągniętego przychodu z zawartych zakładów.

Art. 31. 1. Znosi się stosowanie rachunku wyrównawczego cen wewnętrznych na wyroby jednorodne, z wyjątkiem węgla kamiennego i energii elektrycznej.

2. Istniejące saldo rachunku, o którym mowa w ust. 1, należy rozliczyć z funduszem przedsiębiorstwa, które ten rachunek prowadziło. Takim samym rozliczeniu podlega saldo rachunku w przypadku prowadzenia go w zrzeczeniach, z tym że przeznacza się je na fundusze przedsiębiorstw.